

Opravična št.:

U-I-391/18

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2019:U.I.391.18

Akt:

Zakon o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 in 10/17) (ZPP), 3. odst. 396. čl.

Izrek:

Tretji odstavek 396. člena Zakona o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 in 10/17), kolikor se nanaša na primere iz 9. točke 394. člena Zakona o pravdnem postopku, je v neskladju z Ustavo.

Državni zbor mora ugotovljeno protiustavnost iz prejšnje točke izreka odpraviti v roku enega leta po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.

Do odprave ugotovljene protiustavnosti se obnova postopka iz razloga iz 9. točke 394. člena Zakona o pravdnem postopku ne more več predlagati, če preteče deset let od dneva, ko je sodna odločba postala pravnomočna.

Evidenčni stavek:

Predlagatelji obnove postopka iz izpodbijane 9. točke 394. člena Zakona o pravdnem postopku, ki morajo spoštovati objektivni rok petih let za obnovo postopka, so glede na predmet pravnega urejanja v bistvenem v enakem položaju kot predlagatelji obnove postopka iz 11. točke 394. člena Zakona o pravdnem postopku, ki morajo spoštovati objektivni rok desetih let za obnovo postopka. Oboji si namreč s predlogom za obnovo postopka prizadevajo za razveljavitev pravnomočne sodbe, ki jim ni v korist, to pa utemeljujejo s pravnomočno odločbo, ki ima po zakonu neposreden obvezujoč učinek na odločanje sodišča v pravdi, pa se na to odločbo predlagatelj obnove v pravnomočno končani pravdi brez lastne krivde ni mogel sklicevati. Predlagatelji obnove iz 9. točke 394. člena Zakona o pravdnem postopku so glede možnosti učinkovite uveljavitve tega izrednega pravnega sredstva neenako obravnavani v primerjavi s predlagatelji obnove iz 11. točke 394. člena Zakona o pravdnem postopku, saj imajo za vložitev predloga za obnovo postopka na voljo bistveno krajši objektivni rok. Za sporno razlikovanje med v bistvenem enakimi pravnimi položaji ne obstaja razumen razlog, ki bi bil stvarno utemeljen glede na predmet zakonodajnega urejanja in cilje, ki jih želi zakonodajalec pri tem doseči. Zato je izpodbijana ureditev v neskladju z načelom enakosti pred zakonom.

Geslo:

1.2.51.4.1 - Ustavno sodstvo - Vrste vlog - Aktivna legitimacija v postopku pred Ustavnim sodiščem - Konkretna presoja norm - Sodišče.

1.5.51.1.15.1 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku abstraktne presoje - Ugotovitev, da je predpis v neskladju - Z ustavo.

1.5.51.1.16 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku abstraktne presoje - Poziv normodajalcu, da predpis uskladi z Ustavo/zakonom.

1.5.51.1.22 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku abstraktne presoje - Določitev načina izvršitve odločbe.

5.2 - Temeljne pravice - Enakost „(14.2)“.

1.4.10.6 - Ustavno sodstvo - Postopek - Vmesni postopki - Izločitev sodnika.

5.3.13.2 - Temeljne pravice - Državljanске in politične pravice - Procesna jamstva, pravica do obrambe in poštenega sojenja „(19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31)“ - Dostop do sodišč.

Pravna podlaga:

Člen 14.2, Ustava [URS]

Člen 40.2, 48, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:

⌘

Dokument v PDF obliki:

 [U-I-391-18.pdf](#)

Polno besedilo:

U-I-391/18-16

14. 11. 2019

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Vrhovnega sodišča, na seji 14. novembra 2019

odločilo:

- 1. Tretji odstavek 396. člena Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 - uradno prečiščeno besedilo, 45/08 in 10/17), kolikor se nanaša na primere iz 9. točke 394. člena Zakona o pravnem postopku, je v neskladju z Ustavo.**
- 2. Državni zbor mora ugotovljeno protiustavnost iz prejšnje točke izreka odpraviti v roku enega leta po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.**
- 3. Do odprave ugotovljene protiustavnosti se obnova postopka iz razloga iz 9. točke 394. člena Zakona o pravnem postopku ne more več predlagati, če preteče deset let od dneva, ko je sodna odločba postala pravnomočna.**

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Vrhovno sodišče (v nadaljevanju predlagatelj) vlaga zahtevo za oceno ustavnosti tretjega odstavka 396. člena Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP) v zvezi z 9. točko 394. člena ZPP. Meni, da je objektivni rok za vložitev predloga za obnovo postopka, ker je bila pravnomočno spremenjena, razveljavljena oziroma odpravljena odločba (sodišča ali kakšnega drugega organa), na katero se opira sodna odločba, v zvezi s katero se predlaga obnova pravnega postopka, v neskladju z Ustavo. Navaja, da odloča o dopuščeni reviziji v pravnih zadevi, v kateri sta sodišči prve in druge stopnje zavrgli predlog za obnovo postopka prav zaradi zamude petletnega objektivnega roka. Predlagatelj obširno pojasnjuje potek pravnomočno končanega pravnega postopka in okoliščine, ki naj bi kazale na zveznost (koneksnost) med zadevo, v kateri odloča o reviziji zoper zavrženje predloga za obnovo postopka, in izpodbijano ureditvijo. Posebej razloži, zakaj v okoliščinah primera ni mogoče zavarovati človekovih pravic tožnika z ustavnoskladno razlago izpodbijanih določb ZPP, torej drugače kot pa z vložitvijo zahteve za oceno ustavnosti.

2. Predlagatelj predlaga razveljavitev tretjega odstavka 396. člena ZPP, kolikor se nanaša na objektivni rok za vložitev predloga za obnovo iz razloga, navedenega v 9. točki 394. člena ZPP. Meni, da je sicer zaradi varstva pravnomočnosti prav, da je možnost obnove postopka v primerih iz 9. točke 394. člena ZPP časovno omejena tudi z objektivnim rokom. Vendar naj bi bil objektivni rok petih let prekratek in naj bi nesorazmerno posegal v človekovo pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave. Po mnenju predlagatelja na to kaže tudi dejstvo, da je zakonodajalec z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 10/17 - v nadaljevanju ZPP-E) objektivni rok v primerih, ko je razlog za obnovo pravnomočna sodba, izdana v kazenskem postopku, podaljšal na deset let.

3. Državni zbor je odgovoril na zahtevo. Navaja, da izredno pravno sredstvo obnove postopka po naravi stvari ne sodi v okvir človekove pravice do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave. Državni zbor meni še, da v primerih, kot je ta, iz katerega izvira zahteva predlagatelja, abstraktna presoja zakona ni pravi način za zagotovitev spoštovanja človekovih pravic. Opozarja na metodo t. i. praktične konkordance.

4. Mnenje o zahtevi je dala Vlada. Vlada poudarja, da mora biti možnost vlaganja izrednega pravnega sredstva obnove postopka zožena, da se ne bi prekomerno posegalo v pravnomočne sodne odločbe. To naj bi veljalo tudi za časovne okvire za predloge za obnovo postopka. Vlada meni, da je neprimerno primerjati postopek z obnovitvenim razlogom iz 9. točke 394. člena ZPP s postopkom z obnovitvenim razlogom iz 11. točke 394. člena ZPP; šlo naj bi za različna postopka, kar naj bi izkazovali tudi dolgi absolutni zastaralni roki za kazenski pregon, pa tudi potreba po varovanju avtoritete kazenske obsodilne sodbe. Vlada navaja, da Ustavno sodišče pri odločanju o zahtevi ne sme upoštevati netipičnih primerov, sicer bi presojalo primernost zakonske ureditve.

5. Ustavno sodišče je odgovor Državnega zbora in mnenje Vlade vročilo predlagatelju, ki se nanju ni odzval.

B. - I.

Izpolnjenost procesnih predpostavk

6. Predlagatelj izpodbija tretji odstavek 396. člena ZPP, ki se glasi: "Če preteče pet let od dneva,

ko je postala odločba pravnomočna, se obnova postopka ne more več predlagati, razen če se zahteva obnova iz razloga, ki je naveden v 2. in 4. točki 394. člena tega zakona." Določbe ne izpodbija v njenem celotnem obsegu, pač pa le, kolikor velja za predloge za obnovo postopka, ki se opirajo na razlog iz 9. točke 394. člena ZPP, ki se glasi: "če se opira sodna odločba na drugo sodno odločbo ali na odločbo kakšnega drugega organa, pa je bila ta odločba pravnomočno spremenjena, razveljavljena oziroma odpravljena". Predlagatelj torej izpodbija tretji odstavek 396. člena ZPP v zvezi z 9. točko 394. člena ZPP.

7. Sodišče mora v skladu s 156. členom Ustave prekiniti postopek in začeti postopek pred Ustavnim sodiščem, če meni, da je zakon, ki bi ga moralo uporabiti pri odločanju, protiustaven. Prekinitev postopka in uporaba zakona ali njegovega dela v sodnem postopku sta kot pogoja za začetek postopka za oceno ustavnosti določena tudi v prvem in drugem odstavku 23. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS). Predlagatelj je zahtevi priložil pravnomočen sklep št. II Ips 16/2018 z dne 26. 4. 2018 o prekinitvi postopka odločanja o reviziji tožnika zoper pravnomočen sklep druge stopnje o zavrženju predloga za obnovo postopka zaradi zamude objektivnega roka petih let iz tretjega odstavka 396. člena ZPP.

8. Iz navedenega sklepa in zahteve za oceno ustavnosti s prilogami[1] izhaja, da je tožnik vložil predlog za obnovo pravnomočno končanega pravnega postopka št. P 287/2006, v katerem je bil zavržen njegov zahtevek za sklenitev prodajne pogodbe za nepremičnino, znotraj subjektivnega roka iz 5. točke prvega odstavka 396. člena ZPP, vendar po poteku objektivnega roka iz tretjega odstavka 396. člena ZPP.[2] Gre za primer – kot pojasnjuje predlagatelj –, ko se sodna odločba (iz postopka št. P 287/2006) na podlagi načela vezanosti na pravnomočno rešeno predhodno vprašanje iz 13. člena ZPP opira na drugo sodno odločbo (o veljavnosti aneksa, na podlagi katerega je bila pridobljena lastninska pravica na sporni nepremičnini – postopek št. P 85/2012), naknadno pa je bila ta druga odločba pravnomočno spremenjena, in gre torej za obnovitveni razlog iz 9. točke 394. člena ZPP.

9. Po oceni Ustavnega sodišča je predlagatelj izkazal, da v konkretnem primeru ne more sprejeti ustavnoskladne odločitve brez odločitve Ustavnega sodišča o protiustavnosti zakona.[3] Ustavno sodišče sprejema, da mora predlagatelj pri odločanju o tožnikovi reviziji uporabiti izpodbijani tretji odstavek 396. člena ZPP v zvezi z 9. točko 394. člena ZPP. Zato so izpolnjene predpostavke za vsebinsko odločanje o njegovi zahtevi za oceno ustavnosti.

B. - II.

Ocena skladnosti z drugim odstavkom 14. člena Ustave

10. Postopek, ki je s sodno odločbo pravnomočno končan, se lahko na predlog stranke obnovi tudi zato, ker se sodna odločba (iz postopka, ki se obnovi) opira na drugo sodno odločbo ali na odločbo kakšnega drugega organa, pa je bila ta odločba pravnomočno spremenjena, razveljavljena oziroma odpravljena (9. točka 394. člena ZPP).[4] Zaradi te okoliščine se sme dovoliti obnova postopka samo, če je stranka brez svoje krivde ni mogla uveljavljati, preden je bil prejšnji postopek končan s pravnomočno sodno odločbo (drugi odstavek 395. člena ZPP).

11. Subjektivni rok za predlog za obnovo postopka iz razloga iz 9. točke 394. člena ZPP je trideset

dni od dneva, ko je stranka mogla uporabiti pravnomočno odločbo, ki je razlog za obnovo postopka (5. točka prvega odstavka 396. člena ZPP).[5] Objektivni rok za obnovo postopka je opredeljen v tretjem odstavku 396. člena ZPP, ki se glasi: "Če preteče pet let od dneva, ko je postala odločba pravnomočna, se obnova postopka ne more več predlagati, razen če se zahteva obnova iz razloga, ki je naveden v 2. in 4. točki 394. člena tega zakona." [6][7] Objektivni rok teče od pravnomočnosti sodbe, izdane v postopku, ki naj bi se na predlog stranke obnovil.[8] Pravilo o petletnem objektivnem roku torej brez vsake izjeme velja za predloge za obnovo postopka po 9. točki 394. člena ZPP.

12. Tako subjektivni kot objektivni rok za obnovo sta zakonska roka, ki ju ni mogoče podaljšati. Postopek s predlogom za obnovo postopka je urejen v 397.–401. členu ZPP. S sklepom, s katerim sodišče dovoli obnovo postopka, se razveljavi odločba, ki je bila izdana v prejšnjem postopku, in se lahko začne ponovno obravnavanje glavne stvari.

13. Izpodbijana ureditev določa procesno predpostavko za vsebinsko odločitev o izrednem pravnem sredstvu obnove pravnega postopka. Zamuda izpodbijanega objektivnega prekluzivnega roka za vložitev predloga za obnovo postopka ima za posledico njegovo zavrženje (prvi odstavek 398. člena ZPP), čeprav je bil vložen znotraj subjektivnega roka iz 5. točke prvega odstavka 396. člena ZPP. S tem pomeni izpodbijana ureditev pomembno omejitev možnosti, da pravdna stranka, ki je pravdo pravnomočno izgubila, to pravdo obnovi, ker je sodišče v tistem času štelo, da je vezano na pravnomočno odločbo sodišča ali drugega organa, ki pa je bila pozneje pravnomočno spremenjena, razveljavljena oziroma odpravljena.

14. Predlagatelj med drugim smiselno zatrjuje neskladje izpodbijane ureditve s človekovo pravico do enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave.[9] Ta pravica po ustaljeni presoji Ustavnega sodišča zahteva, da je treba v bistvenem enake položaje obravnavati enako. Pri presoji, katere podobnosti in razlike v položajih so bistvene, je treba izhajati iz predmeta pravnega urejanja. Enakost pred zakonom ne pomeni, da zakonodajalec v bistvenem enakih položajev pravnih subjektov ne bi smel različno urejati, pač pa, da tega ne sme početi samovoljno, brez razumnega in stvarnega razloga. Če se v bistvenem enaki položaji obravnavajo različno, mora za to obstajati razumen razlog, stvarno povezan s predmetom pravnega urejanja. V okviru testa razumnosti Ustavno sodišče torej ne preizkuša le, ali je razlog, ki je narekoval razlikovanje med v bistvenem enakimi pravnimi položaji, sam po sebi razumen, temveč tudi, ali je stvarno utemeljen glede na predmet zakonodajnega urejanja in cilje, ki jih želi zakonodajalec pri tem doseči.[10]

15. Ustavno sodišče ugotavlja, da so predlagatelji obnove postopka iz izpodbijane 9. točke 394. člena ZPP, ki so vezani na objektivni rok petih let, v bistvenem v enakem položaju kot predlagatelji obnove postopka iz 11. točke 394. člena ZPP, ki jih veže objektivni rok desetih let. Drugače povedano, glede na predmet pravnega urejanja (pogoji za vložitev izrednega pravnega sredstva obnove postopka) podobnosti položajev obeh navedenih skupin pravnih subjektov prevladajo nad razlikami v njihovih položajih. Subjekti iz 9. in 11. točke 394. člena ZPP so oboji soočeni s pravnomočno sodbo, ki jim ni v korist, in si s predlogom za obnovo postopka prizadevajo za njeno razveljavitev s sklepom sodišča o dovolitvi obnove postopka (400. člen ZPP). Tako predlagatelji obnove iz 9. točke 394. člena ZPP kot tudi predlagatelji obnove iz 11. točke 394. člena ZPP predlog za obnovo postopka utemeljujejo s pravnomočno odločbo, ki ima po zakonu neposreden obvezujoč učinek na odločanje sodišča v pravdi, pa se na to odločbo

predlagatelj obnove v pravnomočno končani pravdi brez lastne krivde ni mogel sklicevati. Prvi se sklicujejo na "drugo sodno odločbo ali odločbo kakšnega drugega organa", drugi pa na "pravnomočno obsodilno sodbo, izdano v kazenskem postopku". Oboji merijo na učinkovito uveljavitev aktualnih, v trenutku vložitve predloga za obnovo obstoječih in veljavnih pravnomočnih odločb. Navedeno zadošča za sklep, da gre med njimi za v bistvenem enake položaje.[11]

16. Čeprav so v bistvenem v enakem položaju z njimi, so predlagatelji obnove iz 9. točke 394. člena ZPP glede možnosti učinkovite uveljavitve tega izrednega pravnega sredstva neenako obravnavani v primerjavi s predlagatelji obnove iz 11. točke 394. člena ZPP. Za vložitev predloga za obnovo postopka jim je namreč na voljo zgolj pol toliko dolg objektivni rok kot drugi skupini, torej pet let v primerjavi z desetimi leti od dneva, ko je postala sodna odločba pravnomočna.

17. Ustavno sodišče mora zato oceniti, ali za izpodbijano razlikovanje med v bistvenem enakimi pravnimi položaji obstaja razumen razlog, ki je tudi stvarno utemeljen glede na predmet zakonodajnega urejanja in cilje, ki jih želi zakonodajalec pri tem doseči. Iz zakonodajnega gradiva k predlogu ZPP-E ni mogoče razbrati, zakaj se je zakonodajalec odločil pri obnovah zaradi novih pravnomočnih obsodilnih kazenskih sodb za še enkrat daljši objektivni rok kot pri obnovah zaradi drugih novih pravnomočnih sodb in drugih odločb.[12]

18. Vlada med drugim navaja, "da bi krajši objektivni rok od 10 let, ki ne bi bil vezan na nastop pravnomočnosti odločbe v civilnem postopku, ampak na nastop pravnomočnosti obsodilne sodbe kazenskega sodišča, predstavljal preglobok poseg v pravnomočno sodno odločbo". Vendar Ustavno sodišče v obravnavani zadevi odloča o ustavnosti razlikovanja v dolžinah objektivnega roka za obnovo postopka pod predpostavko, da ta vedno teče od pravnomočnosti sodbe, izdane v pravnomočnem postopku, ki naj bi se na predlog stranke obnovil (glej 11. točko obrazložitve te odločbe). Vlada omenja tudi dolge absolutne zastaralne roke za pregon nekaterih kaznivih dejanj. Kolikor s tem opozarja, da je daljši rok za obnovo postopka po 11. točki 394. člena ZPP potreben zaradi potencialno zelo dolgega časa trajanja kazenskega postopka, v katerem nastane pravnomočna obsodilna sodba, ki je razlog za obnovo po tej določbi, Ustavno sodišče ugotavlja, da: (a) lahko tudi npr. civilni sodni postopki do pravnomočnega zaključka trajajo zelo dolgo, ker v njih absolutnih zastaralnih rokov praviloma sploh ni, in da (b) lahko tudi pri obnovitvenem razlogu iz 9. točke 394. člena ZPP stranka uporabi pravnomočno kazensko sodbo (npr. oprostilno), s katero je bila spremenjena prejšnja kazenska obsodilna sodba, na katero se opira civilna sodba iz postopka, ki je predmet predloga za obnovo. Ustavno sodišče ne more pritrčiti niti pomislekom Vlade, da je daljši objektivni rok upravičen zaradi varovanja avtoritete kazenske obsodilne sodbe. Po mnenju Ustavnega sodišča avtoriteta pravnomočnih kazenskih oprostilnih sodb in civilnih (ugoditvenih ter zavrnitvenih) sodb ne sme biti v pravni državi (2. člen Ustave) varovana nič manj od avtoritete pravnomočnih kazenskih obsodilnih sodb. Tudi sicer - upošteva druge vrste sodnih in drugih odločb iz 9. točke 394. člena ZPP - ni mogoče sprejeti stališča, da sta teža in pomen načela pravnomočnosti odvisna od vrste odločitve, ki postane pravnomočna.

19. Glede na navedeno Ustavno sodišče ugotavlja, da zakonodajalec ni imel razumnega in stvarnega razloga, ki bi upravičil drugačno (manj ugodno) ureditev dolžine objektivnega roka za vložitev predloga za obnovo postopka za predlagatelje iz 9. točke 394. člena ZPP kot za predlagatelje iz 11. točke 394. člena ZPP. Zato je tretji odstavek 396. člena ZPP, kolikor se nanaša na primere iz 9. točke 394. člena ZPP, v neskladju z drugim odstavkom 14. člena Ustave. Ustavnemu sodišču drugih navedb predlagatelja ni treba presoјati.

20. Razveljavitev izpodbijane ureditve ni mogoča, ker bi z njo Ustavno sodišče ustvarilo (novo) protiustavno stanje. Razveljavitev bi namreč pomenila, da objektivnega roka za obnovo postopka iz razloga iz 9. točke 394. člena ZPP ni več, čeprav pravica do sodnega varstva nasprotne stranke od predlagatelja obnove v zvezi z ustavnim načelom pravnomočnosti (prvi odstavek 23. člena Ustave v zvezi s 158. členom Ustave) v takem primeru določen objektivni rok zahteva. Razveljavitev bi poleg tega povzročila tudi protiustavno razlikovanje v drugo smer kot v izpodbijanih določbah: zaradi odsotnosti vsakega objektivnega roka za obnovo postopka bi bili predlagatelji obnove iz 9. točke 394. člena ZPP privilegirani naproti predlagateljem obnove iz 11. točke 394. člena ZPP. Ustavno sodišče je zato na podlagi prvega odstavka 48. člena ZUstS sprejelo ugotovitveno odločbo (1. točka izreka). Na podlagi drugega odstavka 48. člena ZUstS je zakonodajalcu naložilo, naj ugotovljeno protiustavnost odpravi v običajnem roku (2. točka izreka).

21. Da bi zavarovalo človekovo pravico do enakosti pred zakonom do odprave ugotovljene protiustavnosti, je Ustavno sodišče na podlagi drugega odstavka 40. člena ZUstS določilo način izvršitve svoje odločitve. Do odprave ugotovljenega neskladja se obnova postopka iz razloga iz 9. točke 394. člena ZPP ne more več predlagati, če preteče deset let od dneva, ko je sodna odločba^[13] postala pravnomočna (3. točka izreka).^[14]

C.

22. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 48. člena in drugega odstavka 40. člena ZUstS ter druge alineje drugega odstavka in petega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnici in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Rok Čeferin, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Špelca Mežnar in Marko Šorli. Sodnik dr. Marijan Pavčnik je bil pri odločanju v tej zadevi izločen. Ustavno sodišče je odločbo sprejelo soglasno.

dr. Rajko Knez
Predsednik

---

[1] Sklepa prve in druge stopnje o zavrženju predloga za obnovo postopka, revizija tožnika in odgovor na revizijo toženke.

[2] Zavrnilna sodba v zadevi št. P 287/2006 je postala pravnomočna 5. 5. 2009, tožnik je predlog za obnovo postopka vložil 18. 7. 2016.

[3] Primerjaj s sklepom Ustavnega sodišča št. U-I-52/15 z dne 28. 9. 2016, 7. točka obrazložitve.

[4] Dejanski stanovi "opiranja" sodne odločbe na (sodno ali drugo) odločbo so različni. Lahko gre za vezanost na pravnomočno odločbo o predhodnem vprašanju, izdano na matičnem področju (13. člen ZPP), ali za vezanost na pravnomočno obsodilno kazensko sodbo glede obstoja kaznivega dejanja in kazenske odgovornosti storilca (14. člen ZPP). Če odločba, na katero je bilo sodišče vezano, pozneje preneha veljati, s tem odpade tudi podlaga civilne sodbe in stranka lahko zaradi tega zahteva obnovo postopka. Primerjaj z L. Ude v: L. Ude in A. Galič (red.), Pravnici postopek, zakon s komentarjem, 3. knjiga, GV Založba, Ljubljana 2009, str. 592.

[5] Če bi ta rok začel teči, preden bi odločba (iz postopka, za katerega je predlagana obnova) postala pravnomočna, se šteje ta rok od pravnomočnosti odločbe, kadar zoper njo ni bilo vloženo pravno sredstvo, sicer pa od vročitve pravnomočne odločbe višjega sodišča (drugi odstavek 396. člena ZPP).

[6] V 2. in 4. točki 394. člena ZPP sta urejena primera, ko kakšni stranki z nezakonitim postopanjem, zlasti z opustitvijo vročitve, ni bila dana možnost obravnavanja pred sodiščem oziroma ko se je postopka udeleževal kot tožnik ali toženec nekdo, ki ne more biti pravnomočna stranka, ali če stranke, ki je pravna oseba, ni zastopal tisti, ki jo je po zakonu upravičen zastopati, ali če pravnomočno nesposobne stranke ni zastopal zakoniti zastopnik ali če zakoniti zastopnik ni imel potrebnega dovoljenja za pravdo ali za posamezna pravnomočna dejanja ali če stranke ni zastopal pooblaščenec v skladu s tem zakonom ali če pooblaščenec stranke ni imel pooblastila, razen če je bila pravda oziroma če so bila posamezna pravnomočna dejanja pozneje odobrena.

[7] Ustavno sodišče je z odločbo št. U-I-5/16 z dne 19. 1. 2017 (Uradni list RS, št. 6/17) razveljavilo tretji odstavek 406. člena Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo in 45/08 – v nadaljevanju ZPP/08) v zvezi s tretjim odstavkom 396. člena ZPP/08, kolikor sta se nanašala na objektivni rok za vložitev predloga za obnovo pravnomočno končanega pravnomočnega postopka o ugotovitvi očetovstva iz razloga po 10. točki 394. člena ZPP/08 v primerih, ko je bil z veljavno privolitvijo za oba, (domnevnega) očeta in otroka, opravljen test DNK, ki potrjuje ali zanika biološko vez med njima, predlog za obnovo postopka pa se opira na ta test DNK.

[8] Tako v sprožilnem primeru za to zahtevo za oceno ustavnosti Višje sodišče v Kopru (sklep št. I Cp 633/2016 z dne 14. 4. 2017). S tem stališčem se strinja predlagatelj.

[9] Ustavno sodišče tako razume njegovo opozorilo iz 15. točke zahteve za oceno ustavnosti na desetletni objektivni rok za obnovo postopka iz 11. točke 394. člena ZPP.

[10] Primerjaj z odločbami Ustavnega sodišča št. U-I-68/04 z dne 6. 4. 2006 (Uradni list RS, št. 45/06, in OdlUS XV, 26), 14. točka obrazložitve; št. U-I-275/05 z dne 6. 12. 2007 (Uradni list RS, št. 118/07, in OdlUS XVI, 85), 7. točka obrazložitve; št. U-I-218/07 z dne 26. 3. 2009 (Uradni list RS, št. 27/09, in OdlUS XVIII, 12), 22. točka obrazložitve; št. U-I-287/10 z dne 3. 11. 2011 (Uradni list RS, št. 94/11), 12. točka obrazložitve; št. U-I-57/15, U-I-2/16 z dne 14. 4. 2016 (Uradni list RS, št. 31/16), 9. točka obrazložitve; št. Up-217/14 z dne 7. 2. 2018 (OdlUS XXIII, 19), 10. točka obrazložitve; in št. U-I-303/18 z dne 18. 9. 2019 (Uradni list RS, št. 59/19), 39. točka obrazložitve.

[11] V položajih obeh skupin pravnih subjektov so sicer tudi določene razlike, ki pa so po mnenju Ustavnega sodišča za obravnavani primer manj pomembne. Točka 9 394. člena ZPP vsebuje širši in tudi nekoliko drugačen abstraktni dejanski stan. Kot je Ustavno sodišče pojasnilo že v opombi št. 4, gre tu lahko za položaje tako iz 13. člena kot tudi iz 14. člena ZPP. Poleg tega gre tu za situacijo, ko je bilo pravnomočno sodišče v postopku, ki naj se obnovi, že vezano na neko pravnomočno odločbo in se obnova predlaga prav zato, ker je ta (prej obstoječa) podlaga pravnomočne sodbe pozneje odpadla. Če je razlog za obnovo nova pravnomočna kazenska sodba, je v takem primeru lahko le oprostilna ali zavrnilna. Abstraktni dejanski stan iz 11. točke 394. člena ZPP pa je ožji. Izrecno odkazuje le na položaj iz 14. člena ZPP. V pravnem postopku, za katerega se predlaga obnova, ni bilo formalne vezanosti na nobeno pravnomočno odločbo. Pač pa je pozneje (ko stranka v pravdi tega ni mogla več uveljavljati) kazensko sodišče na podlagi istega dejanskega stanja storilca pravnomočno obsodilo, na kar je civilno sodišče po 14. členu ZPP vezano glede obstoja kaznivega dejanja in kazenske odgovornosti storilca. Po 11. točki 394. člena ZPP je razlog za obnovo torej lahko le nova obsodilna pravnomočna kazenska sodba.

[12] Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravnem postopku za prvo obravnavo, EVA: 2013-2030-0093, str. 216, pojasni, da je razlog za novo 11. točko 394. člena ZPP "da je možnost ugotoviti materialno resnico v kazenskem postopku večja kot v civilnem postopku, saj ima v kazenskem postopku sodišče tudi preiskovalna pooblastila". Vendar predlagatelj zakona s tem ne poskuša utemeljiti daljšega roka za obnovo, pač pa utemeljuje le, zakaj se je sploh odločil za nov obnoveni razlog.

[13] S tem je mišljena sodna odločba iz pravnomočnega postopka, ki je predmet predloga za obnovo.

[14] Ta odločitev Ustavnega sodišča seveda nima nobenega vpliva na subjektivni rok za vložitev predloga za obnovo postopka iz 5. točke 396. člena ZPP.

⇒

Vrsta zadeve:

ocena ustavnosti in zakonitosti predpisov in drugih splošnih aktov

Vrsta akta:

zakon

Vlagatelj:

Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Ljubljana

Datum vloge:

29. 5. 2018

Datum odločitve:

14. 11. 2019

Vrsta odločitve:

odločba

Vrsta rešitve:

ugotovitev – je v neskladju z Ustavo/zakonom

Objava:

Uradni list RS, št. 70/2019

Dokument:

US32115